

Riksarkivet
Avdelningen för
informationshantering

Remissvar gällande Riksarkivets föreskrifter om behandling av personuppgifter för arkivändamål av allmänt intresse

LO ställer sig positiv till Riksarkivets förslag och ser möjligheten att arkivera personuppgifter som en nödvändig åtgärd för att bevara väsentliga delar av arbetarrörelsens historia samt möjliggöra förståelse för fackföreningsrörelsens samhällsviktiga funktion i långa tidsperspektiv.

LO instämmer också övergripande i det innehåll som Riksarkivet kompletterat utifrån Integritetskyddsmyndighetens synpunkter gällande behovet av att skyddskrav. Dock finns några aspekter som behöver beaktas avseende behovet av vägledning/rådgivning samt konsekvenser i förhållande till skyddets kostnadsdrivande aspekter.

Synpunkter gällande avsnitt 5.1 Krav på kompetens och långsiktighet

Riksarkivet redogör i sin promemoria för ett krav på ”arkivaliska sakkunskaper”¹ hos de arkivbildare/arkivinstitutioner som förväntas tillämpa föreskriften. Även om berörda arkivbildare/arkivinstitutioner tillhandahåller den kravställda kompetensen, lär det uppstå ett tillkommande behov av vägledning och rådgivning avseende de oklarheter som råder kring föreskriftens tillämpning. Här skulle det underlätta om Riksarkivet, i egenskap av expert på området, tog ansvar för vägledning och rådgivning. Exempel på sådan vägledning vore mallar som underlättar dokumentationskravet, rekommendationer gällande skyddskraven samt löpande rådgivning kring vad som är att betrakta som ”allmänt intresse” i förhållande till kulturarvet. Det vore även önskvärt om Riksarkivet initialt anordnar informationstillfällen, där personal från enskilda arkivsektorn får fördjupad insikt kring hur Riksarkivet menar att föreskriften ska tillämpas i praktiken.

¹ Promemoria RA-KS 2024/00374, sid 20

Synpunkter gällande avsnitt 8.4

Kostnadsmässiga och andra konsekvenser

Riksarkivets bedömning är att det framlagda förslaget ”inte kommer att medföra några avsevärda kostnader för de som får tillämpa föreskrifterna”². Denna slutsats är bristfälligt underbyggd i promemorian och någon fördjupad argumentation kring kostnadsnivån framförs inte. Det är LOs uppfattning i egenskap av huvudman för *Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek*, att Riksarkivet underskattar den kostnadsdrivande aspekten av föreskrifterna. Kraven på att tillhandahålla skydd i form av säker elektronisk långtidslagring samt tillhörande specialistkompetens i långa tidsperspektiv, kommer utan tvekan att bli ekonomiskt kännbara för de idéburna organisationer som redan i dagsläget bedriver sin verksamhet under ansträngda ekonomiska förhållanden.

Det finns en uppenbar risk för att de investeringar som krävs för att bevara uppgifterna under långa tidsperspektiv inte kommer att kunna genomföras konsekvent inom det avsedda området på det sätt som föreskriften möjliggör. Detta medför problem i förhållande till framtida forskning med anledning av att endast resursstarka arkivbildare kommer ha möjlighet att bevara den del av historien som personuppgifterna utgör, medan resursfattiga arkivbildare riskerar att tvingas till gallring av kostnadsbesparande skäl. Den kostnadsdrivande aspekten blir därmed i sin förlängning ett demokratiproblem, där betydande delar av svensk förenings- och folkrörelse riskerar att exkluderas från kulturarvet och framtida historieskrivning.

För att motverka risken för en sådan utveckling, där det framtida forskningsunderlaget på ett missvisande sätt baserar sig enbart på resursstarka organisationers personuppgifter, krävs att Riksarkivet tar ansvar för det material som riskerar att gå förlorat av kostnadsskäl. Ett sätt att hantera denna risk vore om Riksarkivet tillhandahåller leveransmottagning och lagring av personuppgifter från de arkivbildare/arkivinstitutioner som saknar ekonomiska möjligheter att investera i och upprätthålla skyddskraven.

² Promemoria RA-KS 2024/00374, sid 32

Avslutningsvis är LO angeläget om att Riksarkivets föreskrift skyndsamt träder i kraft eftersom det inom den enskilda arkivsektorn råder stor osäkerhet kring huruvida det är tillåtet att behandla personuppgifter för arkivändamål. Ju längre arbetet med föreskriften dröjer, desto högre risk för oönskade informationsförluster.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Susanna Gideonsson

Patrick Pettersson
Handläggare